

„Pięćdziesiąty szósty, sześćdziesiąty ósmy” i Śląsk Cieszyński

1. Przypomnij sobie, co wiesz o wydarzeniach w Czechosłowacji w 1968 roku.

- Jaki był przebieg wydarzeń w 1968 roku?
- Jakie reformy zostały zrealizowane, a które powinny być zrealizowane według planów skrzydła reformatorskiego?
- Do czego doszło w sierpniu 1968 roku? Jaki był przebieg wydarzeń?
- Jakie konsekwencje miał sierpień „68” dla ludności w Czechosłowacji i ogólnego klimatu w społeczeństwie? Jakie były skutki polityczne, gospodarcze itp.?
- Jaka była specyficzność tych zdarzeń na Śląsku Cieszyńskim?

Wyszukaj w publikacjach lub w Internecie informacje o sytuacji w okresie komunizmu w Polsce.

- Co zdarzyło się w Poznaniu w 1956 roku? Jakie te wydarzenia miały skutki?
- Czy wystąpiły jakieś niepokoje w Polsce w 1968 roku? (dowiedz się, do czego doszło np. w Krakowie, Warszawie czy Gdańsku?)
- Spróbuj znaleźć jeszcze inne przejawy oporu społecznego w Polsce.

Spróbuj porównać rozwój ruchu opozycyjnego w Polsce i Czechosłowacji. Porównaj przebieg wydarzeń w 1956 roku w Polsce oraz w 1968 roku w Czechosłowacji.

„Pięćdziesiąty szósty, sześćdziesiąty ósmy” i Śląsk Cieszyński

2. Wydarzeniom poświęcona jest również bogata twórczość pieśniowa, poniższe teksty doskonale oddają atmosferę tamtych dni. Pierwszy tekst rapera Meza (Mezo, wł. Jacek Mejer, ur. 1982), drugi kultowego czeskiego pieśniarza i poety Karla Kryla (1944-1994).

Czerwiec 56 – Mezo Owal

„Żaden rząd nie może utrzymać się długo przy władzy, jeżeli będzie się opierał tylko na bagnetach i czołgach.”

Dziś nie bez przyczyn
Tłum na ulicy krzyczy
W tym kraju robotniczym
Niczym są robotnicy
A władza wdraża przymusem ustrój
Który głównie zraża i sprzyja ubóstwu
Było ich stu, dwustu tysięcy sto tysięcy
I między nimi niewidzialne więzy
Stali na placu Stalina, zdani na siebie
Spontaniczny wydarzeń przebieg
Jeszcze wczoraj strach trzymał ich w ryzach
Strach puścił nadzieję,
strach nadzieję zagryzał
Dziś byli społeczeństwem, szli w jednym rządzie
Nikt nie chciał w swoim kraju czuć się, jak więzień

I nikt się nie wycofał, mimo ofiar
Mimo, że cena tego była wysoka
Ale zbudowano pomnik, który nie zginie
Potomni pytają, kto był temu winien
To ta elita marna
To ta totalitarna władza
Której jedyną siłą jest armia
Wszędzie na całym świecie jest przeszkodą
By mogły rosnąć społeczeństwo i wolne słowo
Bo demokracja może być zasadą
Ale demokracja też może być fasadą
Dziś możemy swobodnie nieść treść
Oddajmy cześć
Poznań pięć sześć.

(zdroj: http://www.tekstowo.pl/piosenka,mezo,czerwiec__56.html, można najít na youtube.com)

Karel Kryl – Bratříčku, zavírej vrátka

Bratříčku, nevzlykej, to nejsou bubáci,
vždyť už jsi velikej, to jsou jen vojáci,
přijeli v hranatých železných maringotkách.

Se slzou na víčku hledíme na sebe,
buď se mnou, bratříčku, bojím se o tebe
na cestách klikatých, bratříčku, v polobotkách.

Prší a venku se setmělo,
tato noc nebude krátká,
beránka vlku se zachtělo,
bratříčku, zavřel jsi vrátka?

Bratříčku, nevzlykej, neplýtvej slzami,
nadávky polykej a šetři silami,
nesmíš mi vyčítat, jestliže nedojdeme.

Nauč se písničku, není tak složitá,
opři se, bratříčku, cesta je rozbitá,
budeme klopýtat, zpátky už nemůžeme.

Prší a venku se setmělo,
tato noc nebude krátká,
beránka vlku se zachtělo,
bratříčku, zavírej vrátka! Zavírej vrátka!

Braciszku (Bratříčku, zavírej vrátka)

Nie bój się, braciszku
Nikt w strachy nie wierzy
Już jesteś za duży
To tylko żołnierzy
Przywieźli w zielonych
Kanciastych ciężarówkach

Ze łąą na policzku
Patrzymy na siebie
Oprzyj się braciszku
Boję się o ciebie
Na drogach wyboje
Braciszku w małych butkach

Pada, na dworze już ściemniało
Oj, ta noc nie będzie krótka
Baranka wilkom się zachciało
Braciszku – szczęknęła furtka

Nie bój się, braciszku
Pójdziemy po drogach
Przekleństwa połykaj
Będziemy próbować
Nie czyń mi wymówek
Jeśli nie dojdziemy

Naucz się piosenki
Jej słowa prościutkie
Oprzyj się maleńki
Krocзки stawiaj krótkie
Będziemy utykać
Lecz wracać nie możemy

Pada, na dworze już ściemniało
Oj, ta noc nie będzie krótka
Baranka wilkom się zachciało
Braciszku - szczęknęła furtka

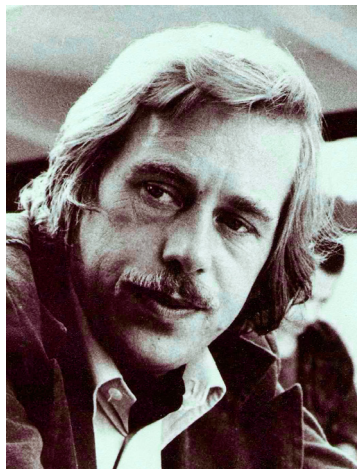
*text: Karel Kryl
přebásnil: Jan Krzysztof Kelus*

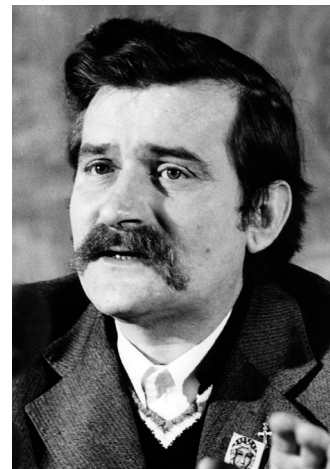
„Pięćdziesiąty szósty, sześćdziesiąty ósmy” i Śląsk Cieszyński

3. Kim są osoby przedstawione na zdjęciach?

- Czego byli przedstawicielami?
- Porównaj losy życiowe tych dwu osób.
- W jakich organizacjach aktywnie działali?
- Scharakteryzuj formę ich protestów? Jaką drogę wybrali?
- W jaki sposób zasłużyli się, według Ciebie, o aktualny stan społeczeństwa, myśli politycznej itp.?

(zdroj: www.vons.cz)

(zdroj: www.leroypinkfist.blogspot.com)

4. Jaką rolę spełniał Kościół w czasach komunizmu w Polsce i w Czechosłowacji?

- Jaka była sytuacja religijna po czechosłowackiej stronie Śląska Cieszyńskiego, a jaka po polskiej stronie?
- Jaka była rola wybitnych przedstawicieli Kościoła: kardynała Berana, kardynała Tomáška i Wyszyńskiego, papieża Jana Pawła II?

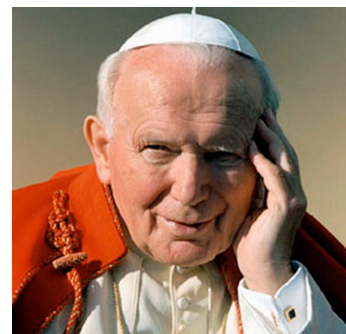
(zdroj: www.zemesveta.cz)

warsaw.czechcentres.cz

www.polishclub.org

www.na-horyzoncie.pl)

5. Znajdź świadka wydarzeń z 1968 r. (np. kogoś z krewnych) i zrób z nim wywiad.

- Ma jakieś wspomnienia dotyczące wydarzeń w 1968 roku?
- Znajdź inne cechy szczególne, sytuacje, fragmenty codziennej rzeczywistości itp. w okresie komunizmu.
- Na podstawie uzyskanych informacji napisz esej, referat o codziennym życiu obywateli w Czechosłowacji (na terenach przygranicznych) – na Śląsku Cieszyńskim w tym czasie.